

5. TŘÍDA

23. 4. 2010

5. třída | ČJ

Český jazyk

Až zahájíš práci, nezapomeň:

- každá úloha má jen jedno správné řešení
- úlohy můžeš řešit v libovolném pořadí - začni od nejlehčích
- test obsahuje 40 úloh na 45 minut
- sleduj během řešení čas, který ti zbývá

 scio.cz

© Scio® 2010 Veškerá práva vyhrazena.

www.scio.cz, s.r.o., Pobřežní 34, 186 00 Praha 8, telefon: 234 705 555

fax: 234 705 505, e-mail: scio@scio.cz

Žádná část tohoto materiálu nesmí být žádným způsobem reprodukována bez předchozího souhlasu společnosti Scio. Tento test je výhradně určen pro použití v dubnu 2010.

**NEOTVÍREJ, DOKUD NEDOSTANEŠ POKYN
OD ZADÁVAJÍCÍHO!**

ČESKÝ JAZYK

5. třída

1.

Které z následujících slov se ve spisovné češtině čte stejně, jako se píše?

- (A) muž
- (B) teď
- (C) hlavě
- (D) pštros

2.

Ve které z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo písmeno *ů*, aby byla věta napsána pravopisně správně?

- (A) Při dalším pokusu byl ne_spěšný.
- (B) Lázeňské sušenky jsou troj_helníkové.
- (C) Nad_dolím kroužili dva dravci.
- (D) K_rovec je nebezpečný škůdce.

3.

Ve které z následujících možností je pravopisná **chyba**?

- (A) Družice se vychýlila z oběžné dráhy.
- (B) Kosi a pěnkavy vesele prospěvovali.
- (C) Cesta do sousední vsi vede přes les.
- (D) V dětství sbíral vylišované rostliny.

4.

Ve které z následujících možností je pravopisná **chyba**?

- (A) Již brzyčko vyřídíme všechny objednávky.
- (B) Ve výstupu nám bránila objemná zavazadla.
- (C) Vítězství našich lyžařů fanoušky překvapilo.
- (D) Vyděšený školáček se vrátil se vzlykotem.

5.

Která z následujících možností je napsána pravopisně správně?

- (A) Přadleny navýjely zlatou přízi na vřeteno.
- (B) Plicník a dobromysl jsou léčivé byliny.
- (C) Nesýčkuj, výsledek bude jistě vítečný.
- (D) Vrak pohltily nedozrnlé hlubiny oceánu.

6.

Která z následujících možností je napsána pravopisně a mluvnicky správně?

- (A) V Břeclavi konečně dospělo jednání ke svému cíli.
- (B) Mladému ošetřovateli svěřili žirafy, šakaly a plazi.
- (C) Moli poškodili historické kostýmy, ozdobené perlami.
- (D) Vědmi vařily kouzelné směsi v měděném kotli.

7.

Které z následujících slov se skloňuje podle vzoru *stroj*?

- (A) oslík
- (B) posměch
- (C) strýc
- (D) čtverec

8.

Která z následujících možností je napsána pravopisně správně?

- (A) Příští rok se stěhujeme do Police Nad Metují.
- (B) Kapři z jihočeských rybníků se prodávají i v Plzni.
- (C) V Tichém Oceánu leží Velikonoční Ostrovy.
- (D) 28. října slavíme Státní svátek, vznik Československa.

9.

Ve které z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo slovo *krabi*, aby byla celá věta napsána pravopisně a mluvnicky správně?

- (A) Když připlul člun, _____ se polekali a schovali se.
- (B) Při hře na pláži děti objevily tři _____ ukryté v písku.
- (C) Druh chovaný v naší zoo je mezi _____ zvláštností.
- (D) Petr se zajímá o _____ a další vodní živočichy.

10.

_____ si užívali pouťových radovánek.

Kterou z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo v uvedené větě, aby byla napsána pravopisně správně?

- (A) Rodiny s malými dětmi
- (B) Sourozenecké dvojice
- (C) Četné skautské družiny
- (D) Rodáci z našeho města

11.

Čekali jsme na něj, _____ on nepřišel, _____ měl přijít, _____ jsme se domluvili.

Kterou z následujících skupin spojovacích výrazů je nutno doplnit na vynechaná místa v uvedeném textu, aby vzniklo smysluplné souvětí (pořadí výrazů zůstává zachováno)?

- (A) pokud, jak, proto
- (B) avšak, třebaže, i když
- (C) ani, když, a proto
- (D) ale, i když, jak

12.

Která z následujících vět obsahuje nevyjádřený podmět?

- (A) Staré kamarády svedla šťastná náhoda.
- (B) Právě jsme chtěli shrbat spadané listí.
- (C) Za lesem se znovu ozvalo zoufalé krá krá.
- (D) Slušně pozdravit by mělo být automatické.

13.

Které z následujících sloves obsahuje více než jednu předponu?

- (A) proslýchalo se
- (B) potkávali se
- (C) nevraceli se
- (D) neobjevoval se

14.

Které z následujících slov **neobsahuje** předponu *roz-*?

- (A) rozkvět
- (B) rozměr
- (C) rozinka
- (D) rozhlas

15.

předpona – kořen – přípona – koncovka

Ve které z následujících možností je podtržené slovo utvořeno podle uvedeného schématu?

- (A) Obrana hradu si vyžádala velké úsilí.
- (B) Pan šéfkuchař je proslulý po celém světě.
- (C) Já ani nevím, co s tím cukrovím – sníme to?
- (D) Kůň Ardo opět vyhrál – je dobře připravený.

TEXT K ÚLOHÁM 16 AŽ 18

Koncem prázdnin oslavili v jihlavské zoologické zahradě šťastnou událost. Ušatý ježek Aladin, hlavní hvězda oblíbeného večerníčku Václava Chaloupka, se stal tatínkem. Narodila se mu čtyřčata a jsou to kluci jako buci.

Jak si můžete prohlédnout na obrázku, už odmala se rád fotografování a zájem médií jim není cizí. Geny jsou holt geny.

Ježek ušatý (*Hemiechinus auritus*) je aktivní v noci a podle klimatických podmínek upadá do zimního či letního spánku. Je menší než ježci žijící u nás a bezpečně ho poznáte podle obrovských uší.

(text upraven podle ABC, č. 20/2009)

16.

Které z následujících tvrzení přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Ježci ušatí dlouho spí v létě i v zimě.
- (B) Ježci ušatí vyhledávají společnost lidí.
- (C) Ježci ušatí v české přírodě volně nežijí.
- (D) Ježky ušaté chová pouze zoo v Jihlavě.

17.

Geny jsou holt geny.

Které z následujících přísloví je významově nejbližší uvedené větě z úvodního textu?

- (A) Jablko nepadá daleko od stromu.
- (B) Bez práce nejsou koláče.
- (C) Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
- (D) Každý svého štěstí strůjcem.

18.

Narodila se mu čtyřčata a jsou to kluci jako buci.

Který z následujících slovních druhů **neobsahuje** uvedené souvětí?

- (A) sloveso
- (B) zájmeno
- (C) spojku
- (D) číslovku

TEXT K ÚLOHÁM 19 AŽ 23

A tehdy přišla zlá žena ze sousedství do mladíkova domu a pravila: „Tvůj kohout zničil všechny moje zásoby kukuřice a já kvůli jeho nepřístojnému chování nebudu mít po dlouhou dobu vůbec co jíst.“ „Uklidni se, milá ženo,“ odpověděl jí mladík. „Dám ti jako náhradu celý pytel zrní.“ „Ne,“ řekla sousedka, „ne a ne! Nechci nic jiného než kukuřici, a to právě tu, kterou sezobal tvůj kohout!“ „Ale tu ti přece nemohu vrátit,“ řekl muž. „Snad bys nechtěla...“ „Chtěla,“ pokývla hlavou zlomyslná žena, „zabij svého kohouta a vrať mi, co mi patří!“ V mladém muži by se po těch slovech krve nedořezal. Nabídl ženě všechno své bohatství, palác u moře, zlato i pravé diamanty, jen aby zachránil svého kohouta, úpěnlivě ji prosil, ale s nepřejícnou ženou nic nepohnulo.

...

Příštího jara vyrostl v místě, kde spal věčným spánkem ubohý kohout, mangovník plný lákavých plodů. Zlá sousedka požádala mladíka o jeden plod, a když její přání neodmítl, přivedla ke stromu i svého synka a přiměla ho, aby ovoce taky ochutnal. Utrhli ne jeden plod, ale hned několik a příští den za úsvitu, sotva bývalý majitel kohouta opustil svůj palác, si sousedčin syn přišel pro lahodné ovoce znovu. Když se mladík vrátil domů, zjistil, že někdo snědl všechno jeho ovoce. A když se podíval do koruny stromu, zjistil také, kdo to byl. Plný zloby a touhy po pomstě svolal mladík všechny vesničany a zvolal: „Ten, kdo snědl moje manga, mi je musí vrátit!“ Dali mu za pravdu. Sotva se o tom dozvěděla matka nenasyty, přiběhla a řekla: „Dobře, dobře, vrátím ti tvé ovoce!“ Mladý muž si ale vzpomněl na nespravedlivou smrt svého kohouta a neúprosně pravil: „Ne, ženo, byla-li tvá představa o spravedlnosti dobrá pro minulost, bude platit i dnes. Žádám tě o ovoce, které snědl tvůj syn.“

*(Kamanda, Kama Sywor: Africké pohádky,
text upraven a zkrácen)*

19.

Které z následujících tvrzení o mladíkovi z uvedeného textu **není** pravdivé?

- (A) Začal se řídit heslem Oko za oko, zub za zub.
- (B) Vlastnil kouzelného kohouta a měl ho rád.
- (C) Chtěl sousedce nahradit způsobenou škodu.
- (D) Byl bohatý a toužil po odplatě.

20.

Které z následujících slov nejvýstižněji charakterizuje ženu z uvedeného textu, a to podle jejího chování?

- (A) pomstychtivá
- (B) nezodpovědná
- (C) nepracovitá
- (D) rozhazovačná

21.

V mladém muži by se po těch slovech krve nedořezal.

Která z následujících vět svým významem nejlépe odpovídá uvedené větě z úvodního textu?

- (A) Mladík ztratil mnoho krve.
- (B) Mladík se křečovitě rozvzlykal.
- (C) Mladík se velmi vyděsil.
- (D) Mladík měl velkou radost.

22.

Dali mu za pravdu.

Kdo dal na základě uvedeného textu mladíkovi za pravdu?

- (A) zlá žena a její syn
- (B) vesničané
- (C) ostatní mladíci
- (D) nelze určit

23.

Které z následujících slov má svým významem nejbliže ke slovu *nenasyta* z uvedeného textu?

- (A) hltnou
- (B) labužník
- (C) požitkář
- (D) lakomec

TEXT K ÚLOHÁM 24 AŽ 26

Ahoj Petro!

_____ Chceš, ať napíšu něco o sobě. Co bych Ti tak mohl napsat?

Bydlím v Praze a je mi 12 let. Mám staršího bratra a mladší sestřičku. Brácha už chodí na gympl, ale sestřička je ještě malá, jsou jí teprve tři roky. Já chodím ještě na základní školu, ale moc mě to tam nebaví. Raději jezdím na kole nebo na lyžích. Můj brácha taky lyžoval, ale teď jezdí na snowboardu. Sestřička zatím jezdí jen na sáňkách. Někdy o víkendu vezmeme s rodiči lano a sedáky a jdeme lézt na stěnu. Taky rád chodím do kina. Mám rád historické filmy a fantasy.

Kamil

(autorský text)

24.

Proč nejspíše Kamil píše v uvedeném dopisu větu *Co bych Ti tak mohl napsat?*

- (A) Je to otázka pro Petru a Kamil na ni čeká od Petry odpověď.
- (B) Je to otázka, na kterou Kamil nečeká od Petry odpověď, klade ji sám sobě.
- (C) Je to otázka pro sourozence, který Kamila zná a může o něm něco říct.
- (D) Je to otázka pro Petru, ale Kamil na ni nečeká od Petry odpověď.

25.

Která z následujících možností se **nejméně** hodí na vynechané místo v uvedeném textu?

- (A) Jak se máš?
- (B) Děkuji Ti za Tvůj dopis.
- (C) Jsem rád, žeš mi napsala.
- (D) Těším se na Tvou odpověď.

26.

Které z následujících slov je slovem nadřazeným ke slovům *kole, lyžích, snowboardu, sáňkách, lano, sedáky* z uvedeného textu?

- (A) sport
- (B) zimní sportovní náčiní
- (C) sportovní náčiní
- (D) venkovní sporty

TEXT K ÚLOHÁM 27 AŽ 29

Čína si staví vlastní Evropu

Země středu si zatím nikdy moc nedělala hlavu s kopírováním – ať už jde o cokoli. Moderní je v současné době kopírovat i evropské památky. Nedaleko Šanghaje postavili Číňané repliku Eiffelovy věže, Vítězný oblouk a další památky. Číňané tak chtějí nalákat hlavně zbohatlíky a počítají s tím, že se do města, ve kterém staví také celé ulice a vilky v evropském stylu, přestěhuje na sto tisíc lidí. Nejde ale o ojedinelý případ, Číňané staví také města v německém, italském nebo britském duchu.

(podle Lidé a země, č. 10/2007)

27.

Která z následujících zemí je v uvedeném textu označena jako *Země středu*?

- (A) Francie
- (B) Itálie
- (C) Česko
- (D) Čína

28.

Ve které z následujících možností je uveden správný tvar 7. pádu množného čísla slova *zbohatlík* z uvedeného textu?

- (A) zbohatlíkami
- (B) zbohatlíky
- (C) zbohatlíkem
- (D) zbohatlíkama

29.

Které z následujících slov je synonymem (slovem podobného významu) ke slovu *ojedinelý* z uvedeného textu?

- (A) jedinečný
- (B) obvyklý
- (C) novátorský
- (D) osvědčený

TEXT K ÚLOHÁM 30 AŽ 33

Můj pokoj se nachází v přízemí našeho rodinného domu. Mám tam všechno, co potřebuji. Velkou postel, psací stůl a židli, skříň na šaty a samozřejmě velkou knihovnu. Stůl stojí pod oknem, kterým je vidět do naší nádherné zahrady. V koutě u dveří leží dřevěný košík pro mého chlupatého kamaráda.

30.

Kterým z následujících slohových útvarů je uvedený text?

- (A) dopisem
- (B) vypravováním
- (C) popisem
- (D) inzerátem

31.

Které z následujících tvrzení přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Pisatel bydlí ve starší vilové čtvrti.
- (B) Pisatel sdílí pokoj se sourozencem.
- (C) Pisatel se může od stolu podívat do zahrady.
- (D) Pisatelův pokoj je krásně světlý a prostorný.

32.

Která z následujících možností obsahuje pouze slova, která mají v uvedeném textu platnost zájmena?

- (A) se, pod, všechno
- (B) se, našeho, všechno
- (C) všechno, naší, je
- (D) kterým, je, mého

33.

Které z následujících slov z uvedeného textu je jednoslabičné?

- (A) skříň
- (B) židle
- (C) vidět
- (D) leží

TEXT K ÚLOZE 34

Vzpomeň si, čeho opakem je ano,

hned nato najdi název léčivého keře.

Pak čeká tě věrný přítel člověka, když ztratil poslední souhlásku.

Nakonec vyměň podtržené slovo – koho je to?

Co ještě čeká tě v té dnešní hře?

To nalezeš jen v _____!

(autorský text)

34.

Které z následujících slov se nejlépe hodí na vynechané místo v úvodním textu, protože je jeho správným rozluštěním?

- (A) novoluní
- (B) nicotnosti
- (C) nebezpečí
- (D) anekdotě

35.

Rozšířily se jí oči, povytáhla obočí, pak se zamračila, zavrtěla hlavou a otočila se zády.

Které z následujících prostředků použila osoba, o níž je řeč v uvedeném textu, ke komunikaci?

- (A) jazykové a mimojazykové
- (B) pouze jazykové
- (C) pouze mimojazykové
- (D) z textu nelze určit

36.

Která z následujících možností obsahuje **nespisovné** slovo?

- (A) Na stadionu byl hic a měli jsme žízeň.
- (B) Na mě se můžeš vždycky spolehnout.
- (C) Pěkně děkuju za takové překvapení.
- (D) Narodila se jim dvojčata: holka a kluk.

37.

Které z následujících slov má v češtině více než jeden význam?

- (A) pantofel
- (B) dotazník
- (C) pochvala
- (D) kohoutek

38.

Které z následujících ustálených spojení vyjadřuje to, že někdo má rozčuchané vlasy?

- (A) Má v hlavě piliny.
- (B) Má máslo na hlavě.
- (C) Má na hlavě vrabčí hnízdo.
- (D) Nasadil mu brouka do hlavy.

39.

Kterou z následujících knih pravděpodobně **nenajdeme** v knihovním oddělení prózy pro děti?

- (A) Mikulášovy patálie
- (B) Víš si rady s češtinou?
- (C) Človíčková dobrodružství
- (D) Deník malého poseroutky

40.

Která z následujících možností **neobsahuje** slovo významově nadřazené ostatním slovům ve skupině?

- (A) mléko, voda, nápoj, kakao
- (B) prastrýc, švagr, kamarád, bratr
- (C) plavec, oštěpař, sportovec, lyžař
- (D) zíněnka, lavička, žebřiny, tělocvičné nářadí